

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

redaktor naczelny:

radca prawny Andrzej Fortuna

redakcja:

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

ul. Zawiszy Czarnego 6/1

80-433 Gdańsk

Nr wpisu do rejestru dzienników i czasopism: L.P. 1797

wydawca:

Andrzej Fortuna prowadzący

działalność gospodarczą pod nazwą

Kancelaria Radcy Prawnego FORTUNA

ul. Zawiszy Czarnego 6/1

80-433 Gdańsk

Biuletyn z 10.11.2022

I. Zmiany w regulacjach

UPROSZCZENIE PROCEDUR ADMINISTRACYJNYCH

W dniu 10 listopada 2022 r. wchodzi w życie ustawa z dnia 26 października 2022 r. o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. z 2022 r., poz. 2185). Ustawa wprowadza zmiany do wielu ustaw, w dużej mierze polegające na zastąpieniu pisemnego trybu składania wniosków i dokumentów – formą elektroniczną.

Do głównych zmian należy:

- wprowadzenie możliwości dokonywania przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność będące przedsiębiorcami zgłoszeń własnej osoby do ubezpieczeń społecznych oraz zmiany danych elektronicznie poprzez CEIDG;
- wprowadzenie wymogu, aby coroczne sprawozdanie fundacji zawierało najważniejsze informacje o działalności fundacji w okresie sprawozdawczym, pozwalające ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych. Sprawozdania mają być składane wyłącznie w formie elektronicznej na formularzu określonym

w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości. Te zasady obowiązywać będą od 1 stycznia 2023 r.,

- wprowadzenie zasady, że w przypadku złożenia w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego ponaglenia przed upływem ustawowego terminu załatwienia sprawy administracyjnej – organ pozostawi ponaglenie bez rozpoznania;
- wprowadzenie możliwości złożenia w formie elektronicznej wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu, zgłoszenie działań prowadzonych na obszarach form ochrony przyrody, czy wniosku o wydanie decyzji o warunkach prowadzenia tych działań.

NOWELIZACJA USTAWY O WSPIERANIU ROZWOJU USŁUG I SIECI TELEKOMUNIKACYJNYCH

Na mocy ustawy nowelizującej z 15 września 2022 r. do ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz.U.2022.884) wprowadzono nowy rozdział 2c dotyczący Systemu Informacyjnego o Dostępie do Usług Stacjonarnego Internetu Szerokopasmowego, zwanego dalej "SIDUSIS". Część nowych przepisów obowiązuje od 26 października 2022 r., a część wejdzie w życie w dniu 1 czerwca 2023 r.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

SIDUSIS będzie publiczną bazą danych, prowadzoną przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, zawierającą informacje o punktach adresowych, w których:

- 1) jest możliwe świadczenie,
 - 2) jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia w wyniku realizacji inwestycji finansowanych ze środków publicznych,
 - 3) w ciągu 3 lat jest planowane zapewnienie możliwości świadczenia w wyniku realizacji inwestycji ze środków prywatnych
- za pomocą stacjonarnych lub ruchomych publicznych sieci telekomunikacyjnych usług transmisji danych zapewniających stacjonarny szerokopasmowy dostęp do Internetu.

Przepisy obowiązujące od 26 października 2022 r. nakładają na państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, jednostki samorządu terytorialnego, podmioty wykonujące zadania z zakresu użyteczności publicznej oraz przedsiębiorców telekomunikacyjnych, obowiązek przekazywania do systemu SIDUSIS informacji o:

- 1) podmiocie dostarczającym usługę,

- 2) rodzaju usługi - detalicznej lub hurtowej,
- 3) maksymalnej przepustowości oferowanej usługi,
- 4) medium transmisyjnym infrastruktury telekomunikacyjnej,
- 5) danych kontaktowych przedstawiciela podmiotu, o którym mowa w pkt 1, umożliwiających zamówienie usługi,
- 6) adresie strony internetowej zawierającej ofertę z cennikiem.

Wskazane podmioty zostały również zobowiązane do aktualizacji albo przekazania oświadczenia o aktualności dotychczas przekazanych informacji. W zależności od wielkości przedsiębiorstwa i skali działalności – aktualizacja ma odbywać się raz w tygodniu lub raz w miesiącu.

Natomiast od 1 czerwca 2023 r. ww. podmioty będą zobowiązane dodatkowo, do przekazywania i aktualizacji informacji o:

- 1) podmiocie planującym lub realizującym inwestycję i danych kontaktowych jego przedstawiciela,
- 2) rodzaju usługi, jaka będzie świadczona po ukończeniu realizacji inwestycji - detalicznej lub hurtowej oraz planowanym terminie rozpoczęcia świadczenia usług,
- 3) maksymalnej przepustowości usług, które będą świadczone,
- 4) medium transmisyjnym infrastruktury telekomunikacyjnej planowanej w ramach inwestycji.

Ustawa przyznała ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji kompetencje do nakładania kar pieniężnych (w kwocie od 100 do 100.000 zł) za niewykonanie wskazanych wyżej obowiązków.

PODNIESIENIE KWOT WOLNYCH OD PODATKU OD SPADKÓW I DAROWIZN

W dniu 13 października 2022 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie ustalenia kwot wartości rzeczy i praw majątkowych zwolnionych od podatku od spadków i darowizn i niepodlegających opodatkowaniu tym podatkiem oraz skali podatkowych, według których oblicza się ten podatek (Dz. U. z 2022 r. poz. 2084).

Rozporządzenie podwyższa progi zwolnienia z podatku od spadków i darowizn. Podniesiono z 9.637 zł do 10.434 kwotę zwolnienia od podatku z tytułu nabycia darowizny przez osobę zaliczoną do I grupy podatkowej od jednego darczyńcy oraz z 19.274 zł do 20.868 zł kwotę zwolnienia w przypadku nabycia darowizny przez osobę zaliczoną do I grupy podatkowej

od wielu darczyńców w okresie 5 lat od daty pierwszej darowizny, jeżeli pieniądze te lub rzeczy obdarowany przeznaczy w okresie 12 miesięcy od dnia ich otrzymania na wkład budowlany lub mieszkaniowy do spółdzielni, budowę domu jednorodzinnego, nabycie lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość albo spłatę zabezpieczonego hipoteką kredytu mieszkaniowego wraz z odsetkami.

Podniesiono również kwoty wolne od podatku z tytułu nabycia - od jednej osoby - własności rzeczy i praw majątkowych:

- 1) z 9.637 zł do 10.434 zł - jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do I grupy podatkowej;
- 2) z 7.276 zł do 7.878 zł - jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do II grupy podatkowej;
- 3) z 4.902 zł do 5.308 zł - jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do III grupy podatkowej.

Zmianie uległy również kwoty nadwyżek określone w art. 15 ustawy przyjmowane do obliczenia podatku dla poszczególnych grup podatkowych oraz związane z nimi wysokości podatku.

ZMIANA W ZAKRESIE USTALANIA PODSTAWY WYMIARU SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE

Z dniem 26 października 2022 r., zmianie uległo brzmienie art. 81 ust. 2zc ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zgodnie z nowym brzmieniem tego przepisu, w przypadku gdy ubezpieczony, o którym mowa w ust. 2f i 2h (m. in. ubezpieczony wykonujący pozarolniczą działalność, opodatkowany ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych) nie przekaze informacji o miesięcznym dochodzie lub przychodzie z działalności gospodarczej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustala z urzędu za ten miesiąc podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne nie w kwocie równej minimalnemu wynagrodzeniu, ale w kwocie 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Tak ustalona kwota składki może ulec zmianie w wyniku kontroli lub w przypadku przekazania danych odpowiednio przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej lub właściwego naczelnika urzędu skarbowego.

USTAWA O MEDYCYNIE LABORATORYJNEJ

W dniu 9 listopada 2022 r. w Dzienniku Ustaw opublikowana została ustawa z dnia z dnia 15 września 2022 r. o medycynie laboratoryjnej. Nowa regulacja wejdzie w życie w dniu 10 grudnia 2022 r.

Ustawa określa zasady i warunki wykonywania czynności medycyny laboratoryjnej oraz wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego, zasady nadzoru i kontroli medycznych laboratoriów diagnostycznych oraz zasady organizacji i działania samorządu diagnostów laboratoryjnych.

Ustawa uchyli obowiązującą dotychczas ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej. W uzasadnieniu projektu nowej ustawy wskazano, że główne założenia i cele ustawy o diagnostyce laboratoryjnej nie uległy zmianie, jednak z uwagi na postęp wiedzy w dziedzinie medycyny laboratoryjnej konieczne stało się opracowanie nowej regulacji.

Przepisy ustawy wprowadzą możliwość wykonywania zawodu diagnosty laboratoryjnego w ramach praktyki zawodowej. W nowej ustawie poszerzono krąg innych osób uprawnionych do wykonywania czynności diagnostycznych w laboratorium, ale też nałożono na te osoby obowiązek ustawicznego rozwoju.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

OCHRONA ODBIORCÓW ENERGII ELEKTRYCZNEJ W 2023 ROKU W ZWIĄZKU Z SYTUACJĄ NA RYNKU ENERGII ELEKTRYCZNEJ

Z dniem 18 października 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz.U. z 2022r., poz. 2127).

Celem ustawy jest zapewnienie wsparcia m.in. dla odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, które ma polegać na wprowadzeniu mechanizmu zapobieżenia gwałtownego ceny energii elektrycznej. Ustawodawca wprowadził limity zużycia energii na poziomie 2 MWh (wyższy limit dotyczy m. in. rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny), odnoszącym się do średniego zużycia energii elektrycznej w gospodarstwie domowym.

Przedsiębiorstwa energetyczne będą zobowiązane, by dla wskazanego limitu zużycia w taryfach na 2023 r. stosowały ceny równe cenom zawartym w taryfie obowiązującej na 1 stycznia 2022 r.

Ustawa wprowadza również dodatek elektryczny, przysługujący odbiorcom energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, jeżeli główne źródło ogrzewania będzie zasilane energią elektryczną oraz źródło to zostało wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Co istotne – prowadzone preferencyjne zasady nie są skierowane są do przedsiębiorców. Ustawa wskazuje, że do odbiorców uprawnionych należą odbiorcy dokonujący zakupu energii elektrycznej dla gospodarstw domowych i pomieszczeń takich jak garaże, domki letniskowe, czy lokali o charakterze zbiorowego mieszkania, o ile nie jest w nich wykonywana działalność gospodarcza.

II. Orzecznictwo

BRAK DORECZENIA FAKTURY VAT CZYNEM NIEDOZWOLONYM - NAWET PO ZAKOŃCZENIU PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2022 r., sygn. akt III CSKP 40/21

Sąd Najwyższy orzekł, że brak wystawienia faktury VAT przez podmiot obowiązany do jej wystawienia jest czynem niedozwolonym (art. 415 k.c.), jeżeli jego kontrahent, będący podatnikiem podatku VAT poniósł szkodę, w związku z niemożliwością skorzystania z należnego odliczenia podatku.

W rozpoznawanej sprawie strony zawarły umowę, na podstawie której pozwany wykonywał na rzecz powoda roboty budowlane. Po zakończeniu prac, strony prowadziły negocjacje dotyczące wysokości wynagrodzenia pozwanego. Ostatecznie do porozumienia nie doszło, pozwany wystawił fakturę VAT, a powód odmówił jej przyjęcia, ponieważ kwestionował wysokość naliczonego przez pozwanego wynagrodzenia. Wywiezione powództwo o zapłatę wynagrodzenia zakończyło się ugodą, w ramach której strony uzgodniły wysokość należnego wynagrodzenia w niższej kwocie, niż objęta pierwotną fakturą. Następnie powód zwrócił się

do pozwanego o przesłanie faktury lub duplikatu, jednak ten odmówił powołując się na zakończenie działalności gospodarczej. W związku z powyższym powód skierował pozew o zapłatę odszkodowania za brak przesłania przez pozwaną faktury VAT, wskutek czego strona powodowa nie mogła dokonać odliczenia podatku VAT

Sądy obu instancji uznały roszczenie za bezzasadne. Uznały, że pozwany nie miał obowiązku wystawienia faktury po zawarciu z powodową spółką ugody, natomiast po zakończeniu robót budowlanych pozwany przesłał powodce fakturę, ale ta odmówiła jej przyjęcia. Nadto faktura VAT – jako dowód w sprawie - znajdowała się w aktach sprawy i powód, jako strona tamtego procesu, miał do niej dostęp, a zatem mógł nią zadysponować w celu dokonania stosownego odliczenia podatkowego.

Sąd Najwyższy nie podzielił jednak ww. stanowiska i uchylając wyrok sądu drugiej instancji przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Zdaniem Sądu Najwyższego, obowiązek przechowania dokumentacji podatkowej, w tym wystawionych faktur, spoczywał na pozwanej spółce i to również po formalnym zakończeniu prowadzenia działalności gospodarczej. Sąd orzekł, że pozwany był zobowiązany do archiwizacji faktur przez czas wymagany przepisami i był zobowiązany do wydania faktury bez względu na to, że wcześniej powód zwrócił mu tę fakturę. Sąd Najwyższy nie zgodził się również z oceną sądów, że powód miał możliwość uzyskać dostęp do faktury z akt postępowania sądowego, bowiem w aktach znajdowała się jedynie kopia faktury, a na potrzeby uzyskania zwrotu podatku powodowi powód musiał dysponować oryginałem tego dokumentu.

ODSZKODOWANIE ZA BŁĄD MEDYCZNY NIE JEST KOSZTEM PODATKOWYM SZPITALA

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 4 listopada 2022 r., sygn. II FSK 604/20

Zgodnie ze stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego, kwota odszkodowania za błąd medyczny wypłacona pacjentowi przez Szpital na skutek przegranego procesu - nie stanowi kosztu w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Rozpoznawana sprawa dotyczyła wniosku o interpretację złożonego przez Szpital działający w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Pytanie szpitala dotyczyło możliwości zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów kwoty odszkodowania,

zadośćuczynienia, skapitalizowanej i comiesięcznej renty, wypłaconych pacjentowi ze środków własnych Szpitala na podstawie prawomocnego wyroku sądowego.

Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej uznał takie działanie za niedopuszczalne. Zdaniem Organu, Szpital nie ma możliwości zaliczenia wskazanych należności do kosztów uzyskania przychodu, bowiem podstawę ustalenia wypłaconych pacjentowi kwot stanowią przepisy kodeksu cywilnego, które mają charakter odszkodowawczy i wynikają z wadliwie wykonanej usługi medycznej. Ponadto, zdaniem Organu, skutki finansowe powstałe na skutek błędu medycznego nie mają na celu uzyskania przychodu lub zachowania, czy zabezpieczenia jego źródła. Wskazane wydatki nie zostały również poniesione na cele statutowe, tj. ochronę zdrowia.

W wyniku zaskarżenia wydanej interpretacji podatkowej, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu przyznał rację Szpitalowi wskazując, że z treści art. 16 ust. 1 pkt 22 ustawy o CIT wynika, iż z kosztów wyłączone są kary umowne i odszkodowania m.in. z tytułu wad dostarczonych towarów, wykonanych robót i usług. Tymczasem z uwagi na specyficzną działalność prowadzoną przez Szpital, nie sposób uznać, iż działalność ta ma charakter usługowy. Szpital nie wykonuje robót, nie dostarcza towarów, nie prowadzi działalności usługowej. Ponadto odszkodowanie za szkodę powstałą w wyniku błędu medycznego stanowi wydatek związany z ryzykiem Szpitala, który jest ponoszony w związku z leczeniem pacjentów.

Powyższego stanowiska nie podzielił jednak Naczelny Sąd Administracyjny, który tytułowym wyrokiem uwzględnił skargę kasacyjną Organu. Sąd orzekł, że w rozpoznawanej sprawie nie występuje związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy spornymi wydatkami, a przychodem uzyskanym przez Szpital. Wypłacone należności mają związek z nieprawidłowym wykonywaniem przez Szpital obowiązków skutkujących odpowiedzialnością za błąd medyczny, zatem zapłata odszkodowania nie może przyczynić się do wzrostu przychodów.

PRZYCZYNY OBNIŻENIA WYSOKOŚCI ZADOŚĆUCZYNIENIA

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2022 r., sygn. akt I NSNc 75/21

Sąd Najwyższy orzekł, że eksperyment prowadzony wbrew przepisom ustawy, narusza godność oraz wolność człowieka i sam fakt jego przeprowadzenia będzie stanowić naruszenie dóbr osobistych i prawa pacjenta do wyrażenia poinformowanej zgody. Wprawdzie nie budzi

wątpliwości, że wykazanie w procesie rozstroju zdrowia powinno w istotnym stopniu zwiększać kwotę należnego pokrzywdzonemu zadośćuczynienia, ale to nie oznacza, że wykazanie braku rozstroju zdrowia, mogłoby zostać uznane za okoliczność uzasadniającą przyznanie tylko symbolicznego zadośćuczynienia.

Przedmiotowa sprawa dotyczyła roszczenia pacjentów o zadośćuczynienie za nieudzielenie dostatecznych informacji o rodzaju szczepionki testowanej w ramach eksperymentu medycznego. Sąd I instancji ustalił, iż uczestnicy badania nie byli należycie informowani o jego charakterze, celu, przeciwwskazaniach oraz ryzykach, jak również o kwestii zwrotu kosztów podróży. Uczestnicy nie mieli wiedzy, że podawano im szczepionkę na ptasią grypę, która ponadto nie została dopuszczona do obrotu. Byli przekonani, że otrzymują szczepionkę na grypę sezonową. Uczestnicy nie otrzymywali kopii formularzy świadomej zgody na udział w badaniu oraz informacji dla pacjenta o badaniu. Formularze zgody na udział w badaniu były podsuwane do podpisu uczestnikom, którzy nie mieli możliwości zapoznania się z ich treścią.

Sąd I instancji ocenił, że przychodnia ponosi odpowiedzialność za bezprawne i zawinione naruszenie dóbr osobistych pacjentów, polegające na wykorzystaniu ich zaufania do placówki ochrony zdrowia i zatajenie informacji istotnych dla pacjentów. Sąd I instancji zasądził od przychodni na rzecz powodów zadośćuczynienie za krzywdę w kwocie po 5.000 zł.

Sąd II instancji uwzględnił w części apelację przychodni i obniżył zasądzone zadośćuczynienie do kwoty 500 zł. Zdaniem Sądu wysokość zadośćuczynienia wymagała zmianie z uwagi na to, że nie wykazano, aby testowana szczepionka negatywnie oddziaływała na zdrowie pacjentów. Dla Sądu istotne znaczenie miał fakt, że od zdarzenia upłynęło już 10 lat.

Na skutek skargi nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w części obniżającej zadośćuczynienie. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że choć kryteria szacowania wysokości zadośćuczynienia nie zostały uregulowane wprost w obowiązujących przepisach prawa, to jednak funkcja kompensacyjna zadośćuczynienia może zostać zrealizowana tylko wówczas, jeżeli zasądzona kwota w pełni lub w możliwym stopniu rekompensuje wyrządzoną poszkodowanemu krzywdę. Zadośćuczynienie nie może mieć charakteru symbolicznego, lecz powinno stanowić rzeczywiste wynagrodzenie krzywdy.

Zdaniem Sądu Najwyższego dziesięciokrotne obniżenie przez Sąd II instancji wysokości zadośćuczynienia, które dotyczy uszczerbku na najważniejszych dobrach osobistych człowieka – stoi w sprzeczności z podstawowymi zasadami porządku prawnego. Eksperyment prowadzony wbrew przepisom ustawy, narusza godność i wolność człowieka. Takie działanie zawsze będzie nielegalne i potencjalnie niebezpieczne. W ocenie Sądu Najwyższego, dla wysokości

zadośćuczynienia nie ma znaczenia fakt, że od przeprowadzanych badań klinicznych upłynęło już 10 lat. Zwrócono uwagę, że w orzecznictwie wykluczono uznanie samego upływu czasu za okoliczność zwalniającą z odpowiedzialności cywilnej za szkodę na osobie.

FUNDACJA JAKO PODMIOT WYKONUJĄCY ZADANIA PUBLICZNE ZOBOWIĄZANA DO UDZIELENIA INFORMACJI

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 21 października 2022 r., sygn. akt III OSK 4468/21

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca zwrócił się do fundacji o udzielenie dostępu do informacji publicznej w związku z prowadzonym przez fundację programem wsparcia finansowanym z funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Fundacja nie udzieliła wnioskowanych informacji wskazując, że nie dotyczyły one wykonywania zadania publicznego. Zdaniem fundacji, dane dotyczące procesu dystrybucji środków z funduszy EOG pozostają poza zakresem stosowania ustawy o dostępie do informacji publicznej, zgodnie z którą zobowiązane do udzielenia informacji publicznej są podmioty wykonujące zadania publiczne lub dysponujące majątkiem publicznym. Z kolei środki z EOG nie stanowią majątku Skarbu Państwa, zatem podmiot dysponującymi wskazanymi środkami nie jest zobowiązany do udzielenia informacji na ich temat.

Zarówno Wojewódzki Sąd Administracyjny, jak i Naczelny Sąd Administracyjny, nie podzieliły jednak argumentacji fundacji. Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił, iż każda fundacja działająca w Polsce realizuje zadania publiczne, niezależnie od tego, czy działa wyłącznie w oparciu o środki własne, czy też środki pochodzące ze zbiorów publicznych lub darowizn od osób i instytucji prywatnych. W świetle przepisu art. 1 ustawy o fundacjach, fundacja realizuje cele społecznie lub gospodarczo użyteczne, należy zatem przyjąć, iż wykonuje ona zadania publiczne. W związku z tym stanowi podmiot zobowiązany do stosowania ustawy o dostępie do informacji publicznej i tym samym podmiot zobowiązany do merytorycznego rozpoznania wniosku o udzielenie dostępu do informacji publicznej.

KUPON RABATOWY NIE STANOWI PRZYCHODU

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4 października 2022 r., sygn. II FSK 298/20

Przedmiotem sprawy była ocena, czy uzyskanie w loterii organizowanej przez portal internetowy kuponu zniżkowego, uprawniającego do nabycia towarów lub usług po obniżonej cenie, stanowi po stronie laureata przychód opodatkowany podatkiem dochodowym.

O wydanie interpretacji podatkowej w tej sprawie zwrócił się bank prowadzący platformę, na której w ramach działalności reklamowej organizuje konkursy i nagradza uczestników kuponami rabatowymi na produkty i usługi partnerów banku. Wnioskodawca przedstawił stanowisko, iż wydanie takiego kuponu zniżkowego nie powoduje powstania przychodu, w związku z czym na organizatorze nie ciąży obowiązek płatnika podatku. Organ podatkowy nie zgodził się jednak ze stanowiskiem banku.

Sądy obu instancji poparły jednak argumentację banku. Orzekły, że wydanie nagród w postaci kuponów zniżkowych nie może powodować powstania przychodu w rozumieniu przepisów ustawy i to niezależnie od wartości udzielonej zniżki. Nie ma bowiem pewności, czy laureat konkursu zdecyduje się nabyć towary bądź usługi po preferencyjnej cenie, tj. czy zrealizuje otrzymany kupon. W przedmiotowej sprawie dla sądów znaczenie miało również to, że kupony nie mogły stanowić przedmiotu obrotu, w związku z czym nie można było ich uznać za prawa majątkowe laureatów tych akcji promocyjnych.

PRZETWARZANIE DANYCH KANDYDATA NA PRACOWNIKA PO ZAKOŃCZONEJ REKRUTACJI

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 4 sierpnia 2022 r., sygn. akt II SA/Wa 542/22

Zgodnie ze stanowiskiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, pracodawca jest uprawniony do przetwarzania danych dotyczących kandydata po zakończonej rekrutacji, z uwagi na ewentualne roszczenia z tytułu dyskryminacji.

W rozpoznawanej sprawie, kandydatka - za pośrednictwem strony internetowej pracodawcy - złożyła aplikację na dwa stanowiska pracy, które zostały rozpatrzone negatywnie, bez przeprowadzania rozmów kwalifikacyjnych. Spółka zdecydowała się na przechowywanie danych kandydatki po zakończeniu rekrutacji celem m. in. zabezpieczenia spółki przed ewentualnymi roszczeniami wynikającymi z przeprowadzonych rekrutacji.

Kandydatka zwróciła się do spółki o usunięcie jej profilu kandydata oraz zgromadzonych danych osobowych. Spółka poinformowała kandydatkę, że na obecnym etapie nie jest w stanie wykonać jej żądania, ponieważ zobowiązana jest do przechowywania danych kandydatów, jednakże zablokuje profil kandydatki w systemie (bez możliwości reaktywacji i jakiegokolwiek jej dostępu do niego) - jeżeli nie jest ona zainteresowana otrzymywaniem w przyszłości ofert pracy.

Spółka zablokowała początkowo dane kandydatki w elektronicznym systemie aplikacyjnym, a kolejno w 2021 r., po uznaniu braku ryzyka wystąpienia jakiejkolwiek dyskryminacji, dane osobowe zostały usunięte z systemu rekrutacyjnego, o czym kandydatka została poinformowana e-mailem.

Kandydatka złożyła skargę do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych na niezgodne z prawem przetwarzanie jej danych osobowych przez Spółkę, polegające na nieusunięciu jej danych osobowych po zakończeniu procesu rekrutacyjnego oraz nieprawidłowej realizacji wobec niej w toku rekrutacji obowiązku informacyjnego. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych uwzględnił skargę i udzielił spółce upomnienia. Prezes uznał, że chęć ochrony przed ewentualnymi roszczeniami, nie stanowi przesłanki uprawniającej do przetwarzania tych danych - w sytuacji, gdy Spółka nie wyjaśniła, o jakie konkretne roszczenia może chodzić, a sama kandydatka, po zakończeniu procesu rekrutacji, nie zgłaszała takich roszczeń.

Spółka wniosła skargę na tę decyzję Prezesa UODO do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który przyznał rację Spółce. Sąd orzekł, że Spółka miała interes prawny w rozumieniu przepisów RODO, do przechowywania danych osobowych byłej kandydatki w celu obrony przed jej roszczeniami, które mogłyby zostać zgłoszone i dochodzone w terminie wyznaczonym przez przepisy prawa pracy dotyczące przedawnienia roszczeń.

INFORMACJE JAKO REKLAMA APTEKI

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 października 2022 r., sygn. akt II GSK 739/19

Zgodnie ze stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego, z pojęciem zabronionej reklamy apteki nie można utożsamiać informacji, która w swojej treści ogranicza się jedynie do podania lokalizacji oraz godzin pracy apteki. Wskazane informacje zostały wprost wyłączone z zakazu reklamy uregulowanego w art. 94a ust. 1 ustawy prawo farmaceutyczne.

W rozpoznawanej sprawie Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił decyzję Głównego Inspektora Farmaceutycznego oraz utrzymaną nią w mocy decyzję Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego w Gdańsku w przedmiocie nakazu zaprzestania prowadzenia niezgodnej z przepisami reklamy apteki i nałożenia kary pieniężnej.

Główny Inspektor Farmaceutyczny zaskarżył ten wyrok, zarzucając naruszenie przepisów ustawy prawo farmaceutyczne. Inspektor wskazał, że banery umiejscowione na samochodzie wyposażonym w system nagłaśniający odtwarzający nagranie zawierające treści informujące o nazwie apteki, jej lokalizacji i godzinach otwarcia stanowiły zakazaną reklamę. Skarżący argumentował, że opisane zachowanie stanowiło kampanię promującą aptekę. W jego ocenie działania apteki miały skłaniać potencjalnych klientów do skorzystania z jej oferty.

KANCELARIA RADCY PRAWNEGO

Naczelnny Sąd Administracyjny oddalił wniesioną skargę kasacyjną, podkreślając, że reklamę stanowi każde działanie mające na celu zachęcenie potencjalnych klientów do zakupu konkretnych towarów lub do skorzystania z określonych usług. Z reklamą mamy do czynienia, gdy nad warstwą informacyjną przeważa zachęta do nabycia towaru. Informacja o lokalizacji i godzinach pracy apteki lub punktu aptecznego nie stanowi jednak reklamy. Zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego spełnianie funkcji informacyjnej w zakresie lokalizacji i godzin pracy apteki uzasadnia podanie również nazwy apteki. Nazwa apteki sama w sobie nie zawiera treści o charakterze reklamy.

Ustawodawca nie określił przy tym formy dopuszczalnej informacji, miejsca oraz czasu jej rozpowszechniania. W ocenie Sądu, jeżeli informacja w zakresie lokalizacji i godzin pracy apteki została wyłączona z zakazu reklamy, a ustawodawca nie wskazał dopuszczalnych form wskazanej informacji, to takie okoliczności, jak intencje towarzyszące umieszczającemu informacje, widoczność i zasięg nośnika informacyjnego, a także forma, w jakiej informacje te zostały zamieszczone – same w sobie nie mogą świadczyć o tym, że przekazywane informacje stanowią reklamę.

III. Warto pamiętać

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PREZESA UODO

Na stronie Urzędu Ochrony Danych Osobowych opublikowane zostało sprawozdanie z działalności Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych za rok 2021.

Nakazanie udostępnienia danych osobowych innemu podmiotowi

Sprawozdanie w swojej treści odwołuje się m.in. do kwestii rozstrzygnięcia wniosków o nakazanie udostępnienia danych osobowych podmiotom zainteresowanym. Prezes UODO wskazuje, iż w orzecznictwie ugruntował się pogląd o braku kompetencji Prezesa UODO w rozstrzygnięciu wniosków do organu o nakazanie udostępnienia danych osobowych na gruncie przepisów rozporządzenia RODO, przywołując rozstrzygnięcie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który oddalił skargę dotyczącą odmowy wszczęcia postępowania w takiej sprawie.

Skarżąca domagała się wszczęcia postępowania w przedmiocie odmowy udostępnienia przez pracodawcę danych swojego pracownika, który opublikował reportaż naruszający dobra osobiste Skarżącej. Skarżąca wskazała, iż wnioskowane dane są jej niezbędne w celu wypełnienia formalnych wymogów pozwu – planowała pozwać autora publikacji. Pracodawca natomiast odmówił podania danych swojego pracownika.

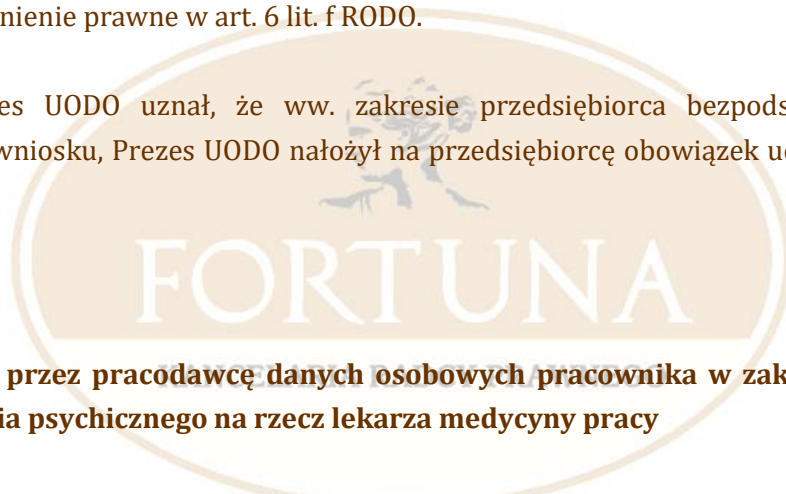
Sąd podkreślił, iż co do zasady uprawnienia wynikające z rozporządzenia przysługują wyłącznie osobom, których dane są objęte ochroną. Celem rozporządzenia RODO jest zagwarantowanie osobie fizycznej odpowiedniej ochrony prawnej, a nie przyznanie uprawnień informacyjnych innym osobom. Ponadto Sąd podkreślił, że Prezes UODO nie może żądać od administratora danych osobowych ujawnienia osobie trzeciej informacji na temat osoby, której dane dotyczą, nawet jeżeli są one potrzebne do wytoczenia powództwa.

Pozyskiwanie danych osobowych na potrzeby dochodzenia praw przed sądem

Inna z opisanych w sprawozdaniu spraw dotyczyła postępowania zainicjowanego skargą osoby, która domagała się nakazania przedsiębiorcy prowadzącemu portal internetowy udostępnienia danych osobowych użytkowników portalu, posługujących się określonymi w piśmie nickami. Zakres wniosku obejmował takie dane osobowe, jak imiona, nazwiska, adresy e-mail, adresy zamieszkania oraz zameldowania, numery IP urządzeń, za pomocą których osoby te łączyły się z siecią i umieszczały wpisy na portalu. Wnioskodawca uzasadnił wniosek potrzebą dochodzenia swoich praw w związku z pomówieniem, utratą zaufania publicznego i ochroną swoich dóbr osobistych.

W tej sprawie Prezes UODO uznał, że dane w postaci adresu e-mail i adresu IP powinny zostać udostępnione, bowiem są one niezbędne do ochrony dóbr osobistych, zatem przetwarzanie znajduje uzasadnienie prawne w art. 6 lit. f RODO.

Ponieważ Prezes UODO uznał, że ww. zakresie przedsiębiorca bezpodstawnie odmówił uwzględnienia wniosku, Prezes UODO nałożył na przedsiębiorcę obowiązek udostępnienia tych danych.

Udostępnienie przez pracodawcę danych osobowych pracownika w zakresie informacji o stanie zdrowia psychicznego na rzecz lekarza medycyny pracy

Prezes UODO zajmował się również sprawą dotyczącą udostępnienia lekarzowi medycyny pracy przez pracodawcę danych pracownika, w zakresie informacji dotyczących leczenia psychiatrycznego. Po odbyciu przez skarżącą urlopu rodzicielskiego oraz zwolnienia lekarskiego, pracodawca skierował ją na kontrolne badanie lekarskie. Oprócz skierowania, pracodawca przekazał lekarzowi medycyny pracy pismo zawierające informacje o tym, że skarżąca leczyła się psychiatrycznie.

Prezes UODO uznał, iż pracodawca zobowiązany był jedynie do wystawienia osobie, której dane dotyczą, skierowania na badania kontrolne zgodnie z określonym wzorem. Wypełniając skierowanie na badania lekarskie mógł jedynie określić, jakie badanie profilaktyczne powinno zostać przeprowadzone i w jakim zakresie. Natomiast decyzję o zakresie przeprowadzonych badań podejmuje wyłącznie lekarz medycyny pracy.

Zdaniem Prezesa UODO, udostępnienie przez Pracodawcę lekarzowi medycyny pracy informacji o tym, że skarżąca leczy się psychiatrycznie, nie znajdowało uzasadnienia w przepisach obowiązującego prawa, tym bardziej iż przekazane dane stanowiły dane wrażliwe. W związku z tym Prezes UODO udzielił pracodawcy upomnienia.

Przetwarzanie danych w sektorze zdrowia

Z raportu Prezesa UODO wynika, iż spośród 8318 skarg, które wpłynęły do Urzędu w roku 2021, 1445 z nich dotyczyło podmiotów działających w obszarze zdrowia, zatrudnienia i szkolnictwa. Wiele wniesionych skarg dotyczyło uzyskiwania przez lekarzy dostępu do danych osobowych skarżących przetwarzanych w systemach ZUS.

W jednej ze spraw wniesiono skargę w sprawie wykorzystania bez wiedzy skarżącego jego danych osobowych do wystawienia recepty oraz udostępnienia tych danych w przedmiotowej receptce pracownikowi apteki. Skarżący udał się do apteki bez wystawionej recepty, z prośbą o sprzedanie mu przyjmowanych przez niego na stałe leków potrzebnych do codziennego funkcjonowania. Zobowiązał się do niezwłocznego dostarczenia recepty w późniejszym terminie, czego jednak nie uczynił. Ponieważ pracownik apteki nie otrzymał recepty na sprzedane leki, to zwrócił się bezpośrednio do przychodni, w której skarżący się leczył, o wystawienie recepty na nazwisko skarżącego. Lekarz świadczący usługi w przychodni posłużył się danymi osobowymi skarżącego w celu wpisania w dokumentacji medycznej teleporady, która się faktycznie się nie odbyła oraz wystawienia recepty, którą następnie przekazał pracownikowi apteki. Przychodnia uzasadniła swoje działanie troską o skarżącego, któremu wydano zażywane na stałe leki.

Prezes UODO stwierdził, iż Przychodnia nie dopełniła obowiązków, które ciążyą na niej jako administratorze, bowiem umożliwiła dostęp do danych osobowych skarżącego osobom nieuprawnionym. W związku ze stwierdzonym naruszeniem Prezes UODO udzielił przychodni upomnienia.

Prezes UODO zajmował się również sprawą dotyczącą odmowy usunięcia danych osobowych, pozyskanych w celu realizacji świadczeń opieki zdrowotnej przez podmiot medyczny. Skarżący pacjent, w celu skorzystania z usług medycznych, zarejestrował się na wizytę specjalistyczną. Zaplanowane świadczenie nie zostało jednak zrealizowane w wyniku rezygnacji skarżącego i złożonego przez niego wniosku o usunięcie jego danych osobowych. Podmiot leczniczy odmówił spełnienia wniosku, uzasadniając to obowiązkiem przetwarzania danych osobowych

pacjentów również w przypadku, gdy ostatecznie nie dojdzie do realizacji umówionego świadczenia zdrowotnego.

Prezes UODO wskazał, że podmiot prowadzący działalność leczniczą uprawniony jest do przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do udzielenia świadczeń zdrowotnych. W przypadku rejestracji, zobowiązany jest do prowadzenia listy oczekujących na świadczenia, które stanowią część harmonogramu przyjęć, stanowiącej integralną część dokumentacji medycznej prowadzonej przez świadczeniodawcę. Prezes Urzędu zwrócił również uwagę, że podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych jest obowiązany prowadzić, przechowywać i udostępniać dokumentację medyczną przez określony w ustawie czas. Tym samym, Prezes UODO stwierdził, iż dalsze przetwarzanie danych osobowych skarżącego było uzasadnione w świetle art. 6 ust. 1 lit. c, art. 9 ust. 2 lit. h oraz lit. i RODO w związku z art. 25 i art. 29 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

KLAUZULE DOTYCZĄCE ZMIAN UMÓW DOTYCZĄCYCH ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Prezes Urzędu Zamówień Publicznych opublikował uaktualnioną informację, dotyczącą przykładowych klauzul przeglądowych stosowanych w umowach zawartych w trybie zamówień publicznych na roboty budowlane.

Dokument można pobrać ze strony:

<https://www.gov.pl/web/uzp/przykladowe-klauzule-przegladowe-w-umowach-o-roboty-budowlane2>

Klauzule przeglądowe, są to klauzule umowne, dzięki którym strony umowy w sprawie zamówienia publicznego mają możliwość modyfikacji umowy w zakresie określonym w art. 455 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Przepis ten pozwala na wprowadzenie zmian do umowy bez przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia, niezależnie od wartości zmiany, o ile została ona przewidziana w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia, w postaci jasnych, precyzyjnych i jednoznacznych postanowień umownych, które mogą obejmować postanowienia dotyczące zasad wprowadzania zmian wysokości ceny, jeżeli spełniają one łącznie następujące warunki:

a) określają rodzaj i zakres zmian,

- b) określają warunki wprowadzenia zmian,
- c) nie przewidują takich zmian, które modyfikowałyby ogólny charakter umowy.

Możliwość dokonania odpowiednich zmian powinna zostać przewidziana już na etapie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, np. w specyfikacji warunków zamówienia.

Ustawodawca nałożył przy tym na zamawiających obowiązek określenia jasnych, precyzyjnych i jednoznacznych postanowień umownych, w związku z tym kształt klauzul przeglądowych powinien przybrać taką postać, aby wykonawcy byli w stanie zrozumieć ich znaczenie.

OPINIA URZĘDU ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH W SPRAWIE GWARANCJI WADIALNEJ

Na stronie Urzędu Zamówień Publicznych została opublikowana opinia zatytułowana „*Gwarancja wadialna w kontekście terminu związania ofertą i żądania zapłaty w terminie jej obowiązywania*”.

Z pełną treścią opinii można zapoznać się na stronie:

<https://www.gov.pl/web/uzp/opinia-prezesa-uzp-dotyczaca-gwarancji-wadialnej>

W opinii zwrócono uwagę na przepisy określające warunki skutecznego i prawidłowego ustanowienia zabezpieczenia wadialnego. Taka sytuacja ma miejsce, jeżeli wadium zostało wniesione przed upływem terminu składania ofert. Wadium powinno być utrzymywane nieprzerwanie do dnia upływu terminu związania ofertą. Wysokość wadium powinna odpowiadać kwocie ustalonej przez zamawiającego, powinno być udzielone w formie przewidzianej w przepisach ustawy Prawo zamówień publicznych, tj. w pieniądzu; gwarancji bankowej; gwarancji ubezpieczeniowej; bądź poręczeniach. Wadium powinno pokryć i zabezpieczyć interesy zamawiającego.

Podkreślono, iż w przypadku ustanowienia wadium w formie innej, niż pieniężna, podstawowe znaczenie ma treść dokumentu gwarancyjnego, który pozwala na określenie zobowiązania gwaranta. Dokument ten nie może w nieuzasadniony sposób ograniczać odpowiedzialności gwaranta. Przeczyłoby to istocie wadium, które ma stanowić realne zabezpieczenie zapłaty.

Obowiązująca obecnie ustawa Prawo zamówień publicznych ustanawia obowiązek wskazania przez zamawiającego konkretnej daty upływu terminu związania ofertą. Ustawa daje ponadto możliwość odrzucenia oferty przez zamawiającego w przypadku niewniesienia wadium przez wykonawcę lub wniesienia go w sposób nieprawidłowy, czy też nieutrzymania wadium w sposób nieprzerwany do upływu terminu związania ofertą.

W ocenie Urzędu, za prawidłowe należy uznać takie ukształtowanie gwarancji wadialnej, które przewiduje obowiązek zgłoszenia przez zamawiającego żądania zapłaty wyłącznie w terminie ważności wadium, który to termin odpowiada terminowi związania ofertą.

WZORY DOKUMENTÓW DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA SKARGOWEGO W SPRAWIE ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

Na stronie Urzędu Zamówień Publicznych (<https://www.gov.pl/web/uzp/wzorcowe-dokumenty-postepowanie-skargowe>) opublikowane zostały również wzory dokumentów dotyczących postępowania skargowego, w postaci:

1. skargi na orzeczenie Krajowej Izby Odwoławczej lub postanowienie Prezesa Izby,
2. odpowiedzi na skargę,
3. pełnomocnictwa, oraz
4. wniosku dowodowego.

Jest to kolejna publikacja z cyklu wzorcowych dokumentów dedykowanych środkom ochrony prawnej. Na stronie Urzędu Zamówień Publicznych w dalszym ciągu znajdują się opracowane uprzednio wzorcowe dokumenty dotyczących postępowania odwoławczego (odwołanie, odpowiedź na odwołanie, zgłoszenie przystąpienia do postępowania odwoławczego).

REKOMENDACJE PREZESA UOKiK DOTYCZĄCE OZNACZANIA REKLAM

Na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w dniu 23 września 2022 r. opublikowany został dokument zatytułowany „Rekomendacje Prezesa UOKiK dotyczące oznaczania treści reklamowych przez influencerów w mediach społecznościowych”. Dokument można pobrać ze strony: <https://uokik.gov.pl/download.php?plik=26685>

Dokument wskazuje, jakie formy współpracy marketingowej wymagają oznaczenia i właściwego odróżnienia od treści o charakterze neutralnym. Rekomendacje zawierają przy tym praktyczne przykłady, pozwalające na odróżnienie wskazanych treści. Zawierają one ponadto szczegółowe wytyczne dotyczące sposobów oznaczania materiałów reklamowych.

Prezes UOKiK podkreśla, iż obecnie nie ma przepisów regulujących wprost sposoby oznaczania materiałów reklamowych w mediach społecznościowych, jednakże treści reklamowe nie mogą wprowadzać konsumentów w błąd. Pomimo występowania wielu rodzajów współpracy komercyjnych, pomiędzy reklamodawcami a influencerami, każda reklama (treść komercyjna lub materiał reklamowy) powinna odróżniać się od informacji neutralnej.

W przypadku wątpliwości, czy przedstawiany przez influencera materiał o produkcie lub usłudze stanowi przekaz handlowy, Prezes UOKiK rekomenduje jego oznaczenie. Zdaniem Prezesa UOKiK materiały reklamowe publikowane w mediach społecznościowych przez danego influencera, powinny zostać oznaczone w sposób czytelny, jednoznaczny oraz zrozumiały dla każdego odbiorcy. W takim przypadku, UOKiK rekomenduje dwupoziomowe oznaczenie, zarówno na poziomie wykorzystywanej platformy, jak i oznaczenia we własnym zakresie.

